

OTHINSLUNDA HEMBYGDSPÖRENING

HEMBYGDS- OCH BORSTMUSEUM

Trots att snön ännu ligger kvar och våren väntar, så var det åter dags med en liten information om vad som hänt och ska hända inom Hembygdsföreningen.

I denna utgåva skriver bl a Ann-Christin Sahlin om Perlkransar.

Vi ser litet tillbaka på det gångna verksamhetsåret samt vad som ska ske framåt.

Årsmötet som avhölls i församlingshemmet den 15 mars var välbesökt och några nya namn dök upp i styrelsen medan några lämnade denna. Vem som nu ingår i styrelsen kommer längst bak i denna publikation. I samband med årsmötet fick två äldre medlemmar utmärkelser.

Axel Mårtensson och Inger Lundberg, Två glada nya Hedersmedlemmar och mottagare av Skånes Hembygdsförbunds förtjänsttecken och diplom. Tidigare Hedersmedlemmar är framlidna Ewe och Hanna Larsson. Vidare Ulla Elmlund och Erik Björk.

Från 2005 års verksamhet

Under året har 157 personer löst medlemskort i föreningen. Vidare har 608 personer besökt vårt museum och av dessa har 269 Provade-på-borst-bindning.

Borstmuseet och borstbinderiverksamheten har mött ett allt större intresse. Borstbinderiet fungerar alldeles utmärkt som kurslokal och även till alla som vill prova på att binda borstar. Under året har flera skolklasser från både Onslunda och Tomelilla, men även mindre grupper och egna arrangemang ägt rum här.

Prova-på-borstbindning är ett mycket populärt besök som även kan vara en introduktion till en borstbindarkurs eller bara ge ett mervärde vid ett vanligt museebesök.

Med bistånd av Crafoordska stiftelsen har 319 barn deltagit i Prova-på-borstbindning. En del av dessa köade upp till en timme på Ung-

domsmässan i Ystad. Här kan man tala om intresse.

I samarbete med Vuxenskolan har kursverksamheten bedrivits. Som ledar har här varit Inger Ohlsson och Ann-Christine Magnusson. Den senare höll även en föreläsning om "Borstbindning då och nu" i samband med KulturÖppet samt en populär sommarkamratcirkel.

Midsommarfirande avhölls traditionellt med ett 80-tal deltagare i vackert väder på Hembygdsgården. Siw och Sten spelade upp till dans runt midsommarstången med främst barn. Medhavda kaffekorgar avnjöts till Eleonora Lundbergs skönsång av typiska sommarvisor.

Vidare har föreningen deltagit i dussinet fullt med utställningar och andra evenemang.

Under våren och hösten har ett gäng glada borstbindare samlats en kväll varje vecka för att tillverka borstar för försäljning. Detta ger ett gott tillskott i föreningens skrala kassa.

Verksamhetsplan för Othinslunda Hembygdsgården, 2006

Dagsläget

Vi har i dag ett hembygdsmuseum med boningslänga, butik, skolsal, vagnmuseum och ett särskilt borstmuseum, samt ett borstbinderi, allt inrymt i en fyrkantig 1800-talsgård, mitt i Onslunda by. Museet håller öppet med fasta tider under sommaren, övrig tid efter överenskommelse. Vi tar emot enskilda besökare såväl som grupper. Vi firar traditionsenligt midsommar på gården varje år. Vi deltar i mässor och marknader, minst ett femtontal per år, där vi visar borstbinderi och informerar om vår verksamhet.

Vi erbjuder kurser i borstbinderi, en nybörjar- och en fortsättningskurs, samt en kamratcirkel för mer avancerade borstbindare, i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan i Tomelilla. Vi erbjuder dessutom skolklasser att komma och prova på vårt hantverk. Möjligheter att prova på erbjuds, efter överenskommelse, alla besökare på vårt museum.

Vår vision

Vår vision är att hembygdsgården skall bli ett levande museum med bra öppettider, varierande aktiviteter för alla åldrar, med skiftande teman och innehåll och en mötesplats för alla som bor i och kring Onslunda. Vi vill åter göra Onslunda till det borstcentrum det en gång var.

Verksamhet år 2006

Borstverksamheten

Kursverksamhet

Vi fortsätter arbetet med att utveckla borstverksamheten. Förutom de kurser vi redan anordnar i samarbete med Vuxenskolan, nybörjar- och fortsättningskurs samt kam-ratcirkel, tar vi ett steg mot vår vision genom att hålla vår första weekendkurs i borstbinderi under sommaren. Vi vill dessutom hålla minst en kurs för barn och ungdomar under året.

Tillbyggnad av borstmuseet

Vi bygger till borstmuseet med ett rum för drejmaskiner, dvs. borstmuseet får växa ut i vagnhallen. Där ställer vi alla våra drejmaskiner, även den som nu står i borstbinderiet. På så sätt frigör vi utrymme i det ganska trånga borstbinderiet, samtidigt som vi får möjlighet att lära ut drejning på ett mer effektivt sätt.

Hembygdsmuseet

Vi vill även utveckla verksamheten i själva hembygdsmuseet. En strävan är att museet inte alltid skall se likadant ut, utan växla med temat för hela verksamheten. Vi vill också sträva efter att boningslängan skall inredas mer som ett hem och mindre som en traditionell utställningshall, även om vi behöver ha kvar en del montrar på grund av stöldriskan.

Samarbete med skolan

Vi utökar samarbetet med skolan genom att erbjuda fler skolklasser möjlighet att se vårt museum och prova på borstbinderi. Både under vår- och höstterminen, kommer denna möjlighet att ges. Vi har redan skolklasser på kö för detta. Vi koncentrerar oss fortfarande på Tomelilla kommun, men även skolklasser från andra kommuner är välkomna till oss.

Utbildning av fler guider

Vi påbörjar arbetet med att utbilda fler guider, genom att låta intresserade blivande guider gå med på våra guidade turer, samt håller en temadag om guidning i vår.

Midsommar

Midsommar firas traditionsenligt med diverse programinslag på midsommarafton. Majstången klär vi och reser gemensamt, kvällen före midsommarafton

Aktiviteter för våra medlemmar

Vi avser under året bjuda in alla medlemmar i vår förening till en dag med bland annat guidad visning av museet, möjlighet att prova på att binda borstar och andra programinslag. Detta avser vi göra till en årligen återkommande aktivitet med olika teman och programinslag. Vår strävan är att alla vår förenings medlemmar skall känna delaktighet i verksamheten och vi vill uppmuntra till engagemang genom att erbjuda något extra, som enbart är avsett för medlemmarna.

Utrymme för temautställningar

Vi ställer i ordning ett utrymme i anslutning till borstbinderiet, där vi kan visa temautställningar samt arrangera speciella aktiviteter. Vi strävar efter att hålla vår första temautställning där, till sommaren.

Temadagar och -arrangemang

Vi erbjuder företag och föreningar att boka in oss för en temakväll om borstbinderi, med information och möjlighet att prova på. Denna aktivitet kan hållas i deras egna lokaler, eller hos oss i borstbinderiet.

Temadagar och -arrangemang

Vi erbjuder företag och föreningar att boka in oss för en temakväll om borstbinderi, med information och möjlighet att prova på. Denna aktivitet kan hållas i deras egna lokaler, eller hos oss i borstbinderiet.

Som synes är det mycket som behöver göras, men tyvärr kan inte allt ske på en gång. En del pågår redan och om tiden och ekonomin tillåter kommer även det andra att genomföras.

Planer finns även på att anställa en vaktmästare på Hembygdsgården. För att detta ska låta sig göras fordras det att bidrag erhålles.

Behovet av frivilliga att hjälpa till på Hembygdsgården är stort. Är det någon eller några som känner sig manade, tveka inte att kontakta styrelsen. All hjälp emottages med tacksamhet.

Nya kurser i vår.

En kurs i bindning av björkriskvastar och en i pilflätning kommer att anordnas på Hembygdsgården innan midsommar, Kursledare är Ingalill Nilsson, Everlöv, som tillsammans med sin make Nils-Thore blev Kulturpristagare 2005 i Sjöbo kommun.

Intresserade kan anmäla sig till Ingalill Nilsson 0416-13664 eller Ronnie Axelsson 0417-30117.

Boken om

ONSLUNDA – "BORSTABYGDEN"

Innehåll

Förord	7
Inledning	8
Folkliga uttryck använda i Onslunda med omnejd	10
Kyrkan	13
Gårdar	34
Skolor i Onslunda	74
Kommunalt	94
Kommunikationer	104
Bankväsendet	112
Taxi- och åkerirörelse	121
Fri företagsamhet	124
Torvhantering	198
Hantverksutövare	201
Föreningar	206
Levnadsbeskrivningar	208
Onslunda Idrottsförening	238
Socialvård	244
Brännvin – Moral – Nöjesliv	247
Polismyndighet	254
Majblommekommittén	255
Röda Korset	256
MHF-torpet	257
Ortens allmogemålare och tillika omtalad som bagare	258
Bränder	259
Källor i Onslunda	262
Krigets offer	264
Senare inkomna uppgifter	266

"Onslunda — Borstabygden"

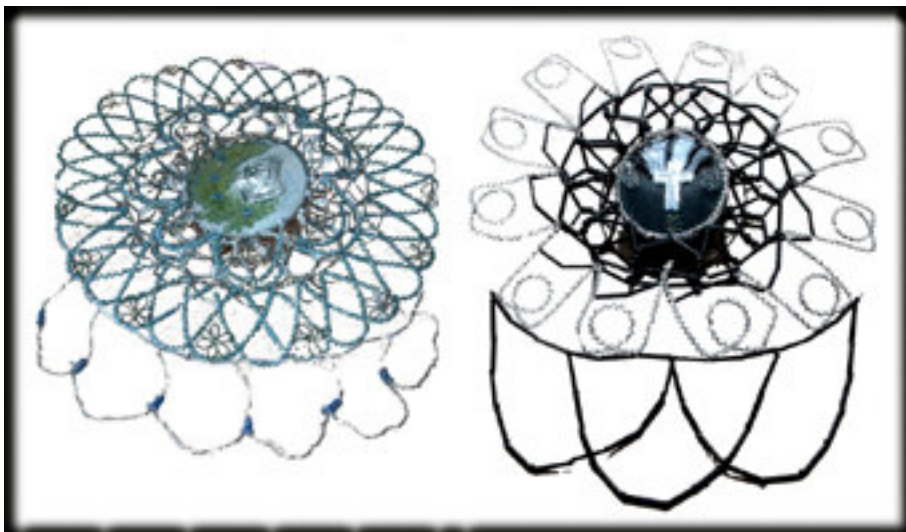
Har Du denna bok i bokhyllan? Nej. Är Du intresserad av hur det var från 1800-talet fram till ca 1990. Köp då denna bok om Onslunda. Författare och sammanställande var framlidne Ewe Larsson med hjälp av sin syster Ulla Elmlund.

Pris 200:- för medlemmar i Hembygdsföreningen och 230:- för övriga. Önskas den hemskickad insätt beloppet samt 60:- för porto och packavgift på PG 159 55 97-4 Othinslunda Hembygdsförening eller kontakta per telefon 0417 300 60.

Att fotografera med digitalkamera.

Förra våren var vi några i Hembygdsföreningen som träffades för att diskutera digitala fotografering. Om intresse nu finns är tanken att under våren träffas några gånger för att praktiskt fotografera digitalt. Utgångspunkten blir hembygdsgården och tisdagskvällar.

Är Du intresserad kontakta mig, Christer Rasmusson tfn 0417-30418 eller 0768-914069.

Perlkranzar

För hundra år sedan visste alla , både på landet och i staden att Perlkranzar var en begravningskrans. I dag är det få som vet.

Vid guidningar på hembygdsmuseet får vi ofta frågor om Perlkranzar. Var kommer de ifrån ? Är det typiskt för Onslunda ? Vi har aldrig sett sådana förut, eller när jag var liten plockade jag pärlor på kyrkogården. Ja, det är sådana här frågor som ofta kommer upp.

Jag tänkte nu berätta lite om perlkranzar vad jag har lyckats leta upp i tidskrifter. Kranzarna var gjorda av avlånga och runda svarta glaspärlor sinnrikt uppträdda på ståltråd. Under ett glashölje mitt i kranzen fanns alltid den lidande Kristus, en ängel eller en annan religiös symbol. Figuren var ofta gjord i porslin eller stansad metall. Perlkranzarna var mycket vanliga på kyrkogårdarna i södra Sverige och upp längs med kusterna mot Svealand. De tillverkades i södra Europa, Tyskland, Italien och importerades till Sverige..

Både vuxna och barn hedrades, kranzar till barnen var ofta lite mindre och ibland med färgade pärlor de kunde även ha in symbol i mitten t.ex. Jesusbarnet i krubban .Lite större kranzar med upp mot 80 cm kostade i början av 1900-talet 10:- Dessa kunde köpas hos begravningsentreprenören, i handelsträdgården, i pappershandeln eller i affären som hyrde ut begravningskläder. I handelsträdgårdarna kunde man även köpa traditionella kranzar av granris med konstgjorda blommor, de båda typerna av kranzar har använts samtidigt. Färska blommor användes endast under växtsäsongen.

Begravningsgästerna hade Perlkranzen med sig till sorgehuset eller bårhuset. När det sedan var begravning tog man sin kranzar med ut på

kyrkogården och lade den på gravkullen , eller hängde på staketet runt graven. Oftast hölls hela begravningen ute vid graven.

Pärلكransarna låg kvar på gravarna tills stålträden rostade och pärlorna föll av eller så tog man hem kransarna över vintern, eller för alltid. Det är ju tur att någon har tagit hem sina kransar annars hade vi ej kunnat visa dessa på hembygdsgården i dag.

De som plockade lösa pärlor på kyrkogården kunde ju glädja sin mor med ett litet halsband kanske. I samband med andra världskriget försvann bruket att använda Perلكransar. Det blev billigare att importera färska blommor.

Dessa uppgifter har jag hittat i en uppsats av Eva Persson, Hässleholm gjord för Hemslöjden, etniska linjen, Lunds universitet. Både Eva och jag är intresserade av att få ta del av flera uppgifter om någon känner till mer får de gärna ta kontakt.

Ann-Christin Sahlin i Onslunda

Styrelsens sammansättning för 2006 samt olika ansvariga.

Ordförande	Ronnie Axelsson
Vice ordförande	Bo Blomquist
Sekreterare	Nils-Thore Nilsson
Kassör	Siw Jeppsson
Ledamöter	Rainer Herpinen
Suppleanter	Stig Throbäck Ann-Sofie Nilsson
Revisorer	Christer Rasmusson Olle Henriksson
Suppleant	Torbjörn Brinkfält
Valberedning	Styrelseordförande Kalle Jeppsson, sammankallande Inger Ohlsson
Midsommarkommittén	Styrelsen Inger Ohlsson, Ann-Christine Magnusson Ann-Christin Sahlin, Kalle Jeppsson Ingalill och Nils-Thore Nilsson
Ansvarig webmaster för föreningens hemsida:	
www.othinslunda.com	Ann-Sofie Nilsson.

Hembygdsgården tfn: 0417—300 60 (finns ingen bemanning här är telefonen vidare-kopplad.

Stöd Hembygdsgården och lös medlemskort, 30:- person eller 75:- för familjekort: [Plusgiro 1595597-4](https://www.plusgiro.se/plusgiro/1595597-4)